

שבת פרשת

מטות מסעי

כ"ו תמוז תשפ"ג

גיליון מס' 73

מומלץ להדפיס את העלון לקראת שבת

ראש הישיבה

נקודה מתוך "לחיות עם פרשת השבוע"

(קהלת ט'): 'שבתי וראה תחת השמש כי לא לקלים המרוץ ולא לגבורים המלחמה וגם לא לחכמים לחם וגם לא לנבונים עושר וגם לא ליודעים חן כי עת ופגע יקרה את כולם', וכן ירמיה אומר (ירמיה ט'): 'כה אמר ה' אל יתהלל חכם בחכמתו ואל יתהלל הגבור בגבורתו אל יתהלל עשיר בעשרו כי אם בזאת יתהלל וגו'', ומתנות אלו בזמן שאינו באין מן הקב"ה סופן להפסק ממנו...'

מדוע "זכה בחכמה - זכה בכל"? מה הקשר בין חכמה, גבורה ועושר? המתנות הללו באות כולן מאת ה'. גם הן "לפני ה'". מקור החכמה, הגבורה והעושר הוא במקור הפנימי, שבו מתאחדות כל המידות. מי שזוכה להגיע לנקודה הפנימית, ומבין שהכל מאת ה' - זכה בכל. החכמה, העושר והגבורה הן מידות, ששורשן פנימי באישיותו של האדם. איזהו עשיר - השמח בחלקו. כאשר אדם מבין שהעושר הוא מאת ה' - הוא שמח במה שיש לו.

כך גם חכמה. החכמה היא להבין לאן כל מעשה מוביל, מהן התוצאות וההשלכות שלו. חכם שואל את עצמו: מהו החזון שלי? איך יראו החיים שלי? הרואה את הנולד מתבונן קדימה, אל ההשלכות של המעשים, ולא רק אל המעשים עצמם.

המילים הראשונות בפרשיה של בני גד ובני ראובן הם: "ומקנה רב". זו ההתחלה, וזה מה שיש להם בראש. הם רואים מול העיניים את המקנה הרב, ולא את המקום הרוחני שאליו הם רוצים להגיע. אמנם משה מתקן אותם שהם צריכים לפעול "לפני ה'", והם "קולטים" את הדברים, אבל הראשית היתה הרדיפה אחר המקנה.

עלינו לחיות עם פרשת השבוע וללמוד להקשיב ולדבר אחד עם השני וציבור עם ציבור אחר. בשיח בין בני גד ובני ראובן למשה שני הצדדים הקשיבו, קיבלו את דברי הצד השני ואף שינו את צורת הדיבור והמסקנה. זהו דו שיח של הקשבה ומוכנות לעשות שינוי אמיתי. מצד אחד צריך לעמוד על שלנו בדברים שאנו מאמינים בהם. אך מצד שני צריך להקשיב ולקבל מהצד השני שיקוף - אלו דברים דורשים שינוי ושיפור אצלנו. כך גם השבטים וגם משה רבנו משנים את השיח ומתקרבים אחד לשני.

זהו לימוד עצום לימינו - על הצורך הגדול בהקשבה ובדיבור אמיתיים. גם ערכים ליצור שיח שמחבר ערכים אלו "לפני ה'". שזוכה להקשיב באמת ולדבר באמת - ולהשתנות לטובה.

מעובד ע"פ שיעור שניתן ביום רביעי האחרון
השיעור המלא יעלה לאתר הישיבה בקרוב

בפרשת מטות אנחנו קוראים שיחת מוסר של משה רבנו. בני ראובן ובני גד באים למשה, ומבקשים להישאר בעבר הירדן המזרחי, בגלל שיש להם "מקנה רב... עצום מאד". משה פותח בשיחת מוסר ארוכה וחריפה, ומיד לאחר מכן בני גד ובני ראובן מסבירים שהם לא התכוונו להישאר בעבר הירדן, אלא לעבור חלוצים לפני העם ורק אחר כך לחזור לבתיהם בעבר הירדן.

שואלים בעלי המוסר, מדוע בני גד ובני ראובן לא עצרו את משה והסבירו לו שהוא מאשים אותם על לא עוול בכפם? מדוע הם לא הסבירו לו שהם לא מתכוונים לעזוב את עם ישראל שייחמנו בלעדיהם? ועונים, שבני גד ובני ראובן רצו לשמוע את שיחת המוסר של משה. יש להם הזדמנות לשמוע ממה דברי תוכחה, והם לא רוצים להפסיד את ההזדמנות הזו.

ננסה לדייק בביטוי מיוחד בדי שיח בין משה ובין בני גד ובני ראובן. כשמשה מוכיח אותם, הוא אומר להם: "כי תשובו מאֵתֵינו... והם אומרים: וְאֶנְחֵנו נַחֲלֵץ חַיִּים לִפְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל...".

משה בתשובתו מדגיש להם את הנקודה החשובה, שהם לכאורה עדיין לא מבינים (במדבר ל"ב, כ"ד): "וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מֹשֶׁה אִם תַּעֲשׂוּן אֶת הַדָּבָר הַזֶּה אִם תִּחְלְצוּ לִפְנֵי ה' לְמַלְחָמָה וְעָבַר לְכֶם כָּל חֲלוֹץ אֶת הַיַּרְדֵּן לִפְנֵי ה' עַד הוֹרִישׁוּ אֶת אִיְבֹי מִפְּנֵי. וְנִכְבְּשָׁה הָאָרֶץ לִפְנֵי ה' וְאַחַר תִּשְׁבּוּ וְהִייתֶם נִקְיִים מִה' וּמִיִּשְׂרָאֵל וְהִיתָה הָאָרֶץ הַזֹּאת לְכֶם לְאֶחְזָה לִפְנֵי ה'. וְאִם לֹא תַעֲשׂוּן כֹּן הִנֵּה חֲטָאתֶם לַה' דָּעוּ חֲטָאתְכֶם אֲשֶׁר תִּמְצָא אֶתְכֶם. בְּנֵי לְכֶם עֲרִים לְטַפְכֶם וְגִדְרֹת לְצִנְאָכְכֶם וְהִיצָא מִפִּיכֶם תַּעֲשׂוּ".

משה מדגיש להם: אתם לא נלחמים "לפני בני ישראל", אלא "לפני ה'". ואכן, הם מבינים את הנקודה (במדבר ל"ב, כ"ה-כ"ז): "וַיֹּאמֶר בְּנֵי גֵד וּבְנֵי רְאוּבֵן אֶל מֹשֶׁה לֹאֵמַר עֲבָדֶיךָ יַעֲשׂוּ פֶאֶשֶׁר אֲדֹנֵי מִצְוָה. טַפְנוּ נְשִׂינוּ מִקְּנֵנוּ וְכָל בְּהֵמַתֵּנוּ וְהָיוּ שֵׁם בְּעָרֵי הַגִּלְעָד. וְעַבְדֶיךָ וְעָבְרוּ כָּל חֲלוֹץ צָבָא לִפְנֵי ה' לְמַלְחָמָה כְּאֲשֶׁר אֲדֹנֵי דָבַר".
המלחמה היא "לפני ה'", ולא "לפני בני ישראל", וזה מה ששומר שלא ישוּבו "מאחוריו".

משמעות הדברים תבאר לאור דברי המדרש (במדבר רבה פרשה כ"ב, ז'): "מקנה רב היה לבני ראובן ולבני גד, הלכה, שלוש מתנות נבראו בעולם, זכה באחת מהן נטל חמדת כל העולם. זכה בחכמה - זכה בכל, זכה בגבורה - זכה בכל, זכה בעושר - זכה בכל. אימתי, בזמן שהן מתנות שמים ובאות בכח התורה, אבל גבורתו ועשרו של בשר ודם אינו כלום, שכן שלמה אומר

פינת הילדים

חשינות חיפוש כפרסה וברשי"

(לאחר מציאת המושג בקשו בשולחן שבת מאבאמא להרחיב על המושג שמצאתם)

חוצים כחצוץ הכא...

1. מה ההבדל בין נבואת משה לנבואת שאר הנביאים?
2. מה היה שגוי ביחס של בני גד ובני ראובן לממונם?
3. מה התנאי שעם ישראל יתקיים בארץ?

"ענין ד'אהבה רבה' מרומז גם בסדר האותיות שבתית 'אהרן': אה - ר"ת אהבה, וחר' ר"ת רבה. והנו"ן פשוטה - מורה על המשכת והתפשטות בחינת האהבה רבה למטה מטה, גם לבני ישראל שנמצאים בדרג תחתונה."

